

Udruženje građana PLANT
www.nvoplant.rs

Удружење грађана "ПЛАНТ" Ниш

Градска општина Пантелеј -
Комисија за родну равноправност

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН

ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА И УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ У ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ ПАНТЕЛЕЈ

за период 2012 - 2017. године

Ниш, 2012. година

This material is written by the above mentioned authors under commission of the International Management Group and financed by the Government of Sweden for implementation of the National Action Plan by Gender Equality Directorate within the Ministry of Labour and Social Policy. Any views or opinions presented in this material are those of the authors and do not necessarily reflect those of the International Management Group or the Government of Sweden, donor. Neither the International Management Group nor the Government of Sweden, donor, is legally liable or responsible for the content of this material, its source, or any eventual consequences that its use may cause. Reproduction of this material in whole or in part is authorized, provided the source is acknowledged.

Овај материјал је написан од стране горе наведених аутора по наруџби IMG уз финансијску помоћ Владе Шведске за спровођење Националног акционог плана од стране Управе за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике. Мишљења и становишта изнета у овом материјалу припадају ауторима и не морају неизоставно представљати мишљења IMG или Владе Шведске, донатора. Ни IMG нити Влада Шведске, донатор, неће преузети било какву законску обавезу или одговорност за садржај овог материјала, његов извор или било које евентуалне последице до којих може довести његова употреба. Умножавање овог материјала у целини или делимично је дозвољено, уз навођење извора.

Република Србија
**МИНИСТАРСТВО РАДА И
СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ**
Republic of Serbia
**MINISTRY OF LABOUR AND
SOCIAL POLICY**

Uprava za rodnu ravnopravnost
Gender Equality Directorate
Terazije 41/III, Beograd
+381 11 3345 665
www.minrzs.gov.rs
www.gendernet.rs
rodna.ravnopravnost@minrzs.gov.rs

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА ПОБОЉШАЊЕ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА И УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ
РАВНОПРАВНОСТИ У ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ ПАНТЕЛЕЈ
за период 2012.-2017. године

Предговор

Локални акциони план за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности Градске општине Пантелеј настао је у оквиру пројекта "Израда акционог плана за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у општини Пантелеј" који је подржан од стране Управе за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике Републике Србије кроз "Програм за имплементацију прве фазе активности националног акционог плана за побољшање положаја жена" финансираног од стране Шведске агенције за међународни развој и сарадњу (SIDA) у сарадњи са International Management Group (IMG). Циљ овог пројекта је побољшање економског положаја жена и остваривање родне равноправности на територији ГО Пантелеј.

Пројектни тим, сачињен од представника Удружења грађана ПЛАНТ из Ниша, Комисије за родну равноправност Градске општине Пантелеј и тима независних експерата, приступили су изради овог документа којим се утврђују активности које ће се остваривати у периоду од 2012. до 2017. године.

Изради Акционог плана претходило је истраживање на узорку од 300 испитаница, жена старосне доби од 20-35 година. Добијени резултати истраживања послужили су као полазна основа за израду Акционог плана. Са друге стране, Акциони план је у сагласности са важећим стратешким документима које је донела Влада Републике Србије и нормативним актима из ове области усвојеним у Градској општини Пантелеј, који представљају полазну основу за израду овог документа. То су:

- Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности за период од 2009-2015. године у Републици Србији,
- Статут Градске општине Пантелеј (Члан 11. Став 1. Тачка 2.) којим се Градска општина Пантелеј обавезује да доноси програме и спроводи пројекте развоја ГО Пантелеј и стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у ГО Пантелеј у складу са актима Града Ниша,
- Стратегија одрживог развоја Градске општине Пантелеј за период 2011. до 2015. године у делу активности за развој привреде и запошљавања,

- Стратегија за развој МСП и предузетништва од 2009-2013. Градске општине Пантелеј који је усвојила Скупштина Градске општине Пантелеј 31.09.2009.године,
- Локални Акциони план за омладинско предузетништво Градске општине Пантелеј од 2010. до 2012. године, који је такође усвојила Скупштина Градске општине Пантелеј,
- Локални акциони план за запошљавање за 2012. за ГО Пантелеј.

Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности Републике Србије представља прекретницу у јавној политици према женама, будући да се кроз њено спровођење први пут примењују системске мере, као и да се њеним усвајањем испуњавају међународне обавезе из ове области.

Осветљавање свих врста односа међу половима, односно његово посматрање са различитих аспеката или инсистирање на постизању родне једнакости у друштву, има у основи за циљ да укаже на значај постизања квалитетног односа међу људима, као једног од основних фактора који утичу на развој друштва. Квалитет тих односа је уствари опредељујући за правац и динамику друштвеног развоја. Ми се рађамо као жене или мушкарци и сви би требали да имамо иста права и могућности, без обзира на пол. Међутим, није увек тако.

Равноправност полова је као основно људско право гарантовано међународним уговорима и правилима међународног права. Према дефиницији Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу, родна равноправност претпоставља да у једном друштву, заједници или организацији, постоје једнаке могућности за жене, мушкарце и особе другачијих родних идентитета да допринесу културном, политичком, економском и социјалном напретку као и да имају једнаке могућности да уживају користи и добробити од напретка једне заједнице.

Овај Акциони план треба да обезбеди заинтересованим органима, организацијама, појединцима и свим другим заинтересованим субјектима да остваре циљеве из области побољшања положаја жена и унапређења родне равноправности у Градској општини Пантелеј.

Садржај

УВОД	5
1. Представљање Градске општине Пантелеј	8
2. Области деловања	20
2.1. Повећање учешћа жена у процесима одлучивања	20
2.2. Јачање предузетничких капацитета и економске способности жена ради економског осамостаљивања и самозапошљавања	20
2.3. Очување и унапређивање здравља жена	21
3. Табеларни приказ акционог плана за период 2012-2017. године	23

Увод

Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности утврђује целовиту и усклађену политику државе у циљу елиминисања дискриминације жена, побољшања њиховог положаја и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система, као један од елемената веће модернизације и демократизације друштва, у циљу бржег, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја, у складу са политиком једнаких могућности прокламованом у Уставу Републике Србије (чл.15). Кроз Стратегију су обухваћене области које се тичу учешћа жена у креирању политика и у доношењу одлука, област економије, образовања и здравља, проблем насиља над женама, као и питање медија и јавног мњења, пошто је кроз широку и демократску дискусију процењено да су ове области у садашњем друштвеном тренутку кључне за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности. Планиране активности утврђене су на основу претходно сагледаних потреба, и односе се на период од 6 година (2009. – 2015.), а при чему се водило рачуна о могућностима њихове реализације, да би могли да имају подршку како институција тако и цивилног сектора, да међу активностима буде успостављена усклађеност, и да дугорочна акумулација позитивних промена доведе до дубинске и трајне трансформације родних односа у Србији. Активности су на одговарајући начин уграђене у Национални програм интеграције Републике Србије у Европску унију и чине саставни део укупних напора Србије на путу ка чланству у ЕУ. У периоду од 2000. године до сада, учињени су појединачни кораци у том правцу, као што су оснивање Савета за равноправност полова Владе Републике Србије, Сектора за родну равноправност који је прерастао у Управу за родну равноправност у Министарству рада и социјалне политике, Одбора за равноправност полова Народне Скупштине Србије, промене у сфери кривичног, радног и породичног законодавства, као и укључивање родних аспеката у неке од државних стратегија, програма и акција, те припрема нацрта Закона о забрани дискриминације и Закона о равноправности полова.

Модернизација и европеизација Републике Србије биће знатно унапређене политиком једнаких могућности за остваривање родне равноправности у свим областима друштвеног развоја и стратешког партнерства између жена и мушкараца. Унапређење родне равноправности јесте једно од кључних развојних питања јер омогућава адекватно коришћење женских људских ресурса и директно доприноси побољшању квалитета живота свих грађанки и грађана.

Предуслов економског развоја јесте друштвена стабилност, која је заснована на политици једнаких могућности, солидарности, социјалној инклузији и друштвеној правди. Равномеран економски развој није могућ без адекватног коришћења женских људских ресурса, па је зато неопходно да се посебним мерама жене подстакну на веће укључивање у тржишну економију.

Равноправност жена и мушкараца јесте саставни део законодавног система Републике Србије, посебно оснажен после доношења новог Устава Републике Србије, али реални показатељи указују да једнака права не морају нужно да значе и једнак положај, те да су жене у нашем друштву у неповољнијем положају у односу на мушкарце, и да су потребне мере да се њихов положај изједначи и уравни.

За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мере у циљу отклањања директне и/или индиректне дискриминације према женама, као и оснаживање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота, а што се посебно односи на тзв. двоструко и/или вишеструко дискриминисане групе, као што су жене припаднице националних мањина и мањинских група, Ромкиње, жене са инвалидитетом, избегле или расељене жене, сиромашне жене, жене са села, самохране мајке, жене другачије сексуалне оријентације и др.

Повећање учешћа жена у процесима одлучивања о јавним пословима на свим друштвеним нивоима и у свим областима, представља подстицај за даљи развој демократије и друштва, те је претпоставка да родна равноправност буде укључена у креирање друштвених политика као допринос остваривању демократије, транспарентности институција, владавине права, правде, развоја и мира.

Приоритети Локалног акционог плана за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности првенствено су усмерени на улагање у људски капитал, подстицање социјалне инклузије на тржишту рада и отварање нових радних места. У том смислу, уважавајући закључке истраживања, приоритети политике побољшања положаја жена у ГО Пантелеј су:

- Повећање учешћа жена у процесима одлучивања о јавним пословима на свим друштвеним нивоима и у свим областима,
- Оснаживање улоге жена и унапређење родне равноправности ради доприноса успостављању равнотеже међу половима и изградњи хармоничних односа на добробит целокупног друштва,
- Јачање предузетничких капацитета жена ради економског осамостаљивања и самозапошљавања,
- Омогућавање лакшег приступа жена ресурсима, запошљавању, тржишту и трговини,
- Обезбеђење пословних услуга, обука и приступа тржиштима, информацијама и технологијама, посебно женама са ниским примањима,
- Јачање економске способности жена и женске комерцијалне мреже,
- Промовисање усклађивања радних и породичних обавеза жена и мушкараца и
- Очување и унапређивање здравља жена.

Циљ израде овог Акционог плана је економско и политичко оснаживање жена и јачање родне равноправности на територији Градске општине Пантелеј.

1. Представљање Градске општине Пантелеј

1.1. Основни подаци о општини

Општина Пантелеј се налази на североисточној страни Града Ниша и једна је од пет градских општина. Територија Града Ниша има централни положај у оквиру Нишавског округа. Лежи у доњем Понишављу и северном подручју јужног Поморавља и захвата површину од 596,7 км². Кроз Ниш пролазе и ту се сусрећу бројне локалне, регионалне, државне и међународне саобраћајнице светског значаја, које су утицале на његов укупан развој и формирање као централног насеља југоисточне Србије.

1.2. Становништво

Према попису из 2011. године Градска општина Пантелеј има укупно **52.290** становника и **17.854** домаћинстава. У градском подручју живи **33.837**, а у руралним подручјима **18.453** становника. На територији ове општине постоји стална тенденција раста становништва, јер се досељава велики број грађана са Косова и Метохије и Јужне Србије, а нарочито велики број ромских породица које су резултат потписаног Националног Споразума о реадмисији повратника.

Градска Општина Пантелеј је својим већинским делом рурална општина у којој пољопривреда представља традиционално најзаступљенију грану привреде и уједно најзначајнији развојни потенцијал. Градској општини Пантелеј припада 12 брдско планинских села са **5.967** домаћинстава.

1.3. Образовање и квалитет живота

ГО Пантелеј има образованије становништво у односу на просек Републике Србије и на просек Нишавског округа. Свакако да се овако квалитетна образовна структура може ефикасно укључити у раст и развој сектора МСПП.

Образовна структура становништва је следећа:

	Укупно	Становништво са:			Учешће становништва са:		
		средњом школом	вишом школом	високом школом	средњом школом (%)	вишом школом (%)	високом школом (%)
Република Србија	7.498.001	2.596.348	285.056	411.944	34,63	3,80	5,49
Нишавски округ	381.757	125.313	14.659	23.131	32,83	3,84	6,06
ГО Пантелеј	43.371	16.099	1.875	2.484	37,12	4,32	5,73

Иако има тако добру квалификациону структуру, подаци о просечној нето заради, која директно утиче на квалитет живота становника показују да ГО Пантелеј нема ни 50% од просечне нето зараде Републике Србије.

Просечна нето зарада (у динарима)	2005.	2006.	2007.	2011.
Република Србија	17.443	21.707	27.759	39.127
ГО Пантелеј	5.841	8.821	13.477	24.372
%	33,49	40,64	48,55	62,28%

Просечна бруто зарада (у дин)	2011	2011	2011	2011	2011	2011
Република Србија	Град Ниш	ГО Пантелеј	ГО Медијана	ГО Црвени Крст	ГО Палилула	ГО Нишка Бања
Република Србија	53.285	32.433	48.404	51.321	34.879	55.499

Према претходно наведеној табели, јасно се види да је Градска општина Пантелеј најсиромашнија општина и има најниже просечне месечне зараде у поређењу са

Градом Нишом и осталим градским општинама, као и у региону, што дефинише њене приоритете у области развоја економије и привреде, малих и средњих предузећа и предузетништва и активне политике запошљавања.

Просечна старост становника ГО Пантелеј износи 40,56%, односно индекс старења који се израчунава као однос броја старог (60 и више година) и младог (1 – 19 година) становништва за ГО Пантелеј износи 102, 85.

Радни контингент ГО Пантелеј износи 30.178 особа, односно 69,58% укупног становништва. Такође, број предшколске деце износи 2.939 односно 6,78% док је број школски обавезне деце (7-14 година) 3.409, односно 7,85%. Укупно пунолетних становника Општине има 35.582 односно 82,04%.

Процент учешћа активног становништва у укупном становништву у ГО Пантелеј је незнатно већи него што је републички просек, што указује на чињеницу да има више становника који могу да обављају своја занимања, него што је то републички просек. Међутим, ГО Пантелеј има много мањи проценат запосленог активног становништва него што је републички просек. Ово свакако јако утиче и на остале компоненте економског развоја, али и на квалитет живота становништва.

1.4. Привреда

На основу доступних статистичких података о структури запослености, у ГО Пантелеј 43%, од укупно запослених, запослено у прерађивачкој индустрији. Прерађивачка индустрија такође прави и највећи приход, односно највеће учешће у НД ГО Пантелеј.

У оквиру индустрије, највећи број пословних субјеката послују као мала и средња предузећа. Највећи број предузећа се бави:

- прерадом сировина
- прерадом полуфабриката
- израдом финалних производа у текстилној индустрији
- израдом производа од пластике
- производњом електронских уређаја, система за надзор термо-техничких постројења
- производњом медицинске опреме (ортопедска помагала, опреме за трансфузију...)
- производњом сточне хране
- угоститељским услугама.

Текстилна индустрија је изузетно развијена на територији ГО Пантелеј. Ту послује неколико изузетно успешних предузећа, као што су:

- НИТЕКС, сада БЕНЕТОН, (Највећа компанија текстилне индустрије у Србији) - припрема и предење влакана памучног порекла, израда производа и конфекције од памучних материјала
- FASHION STUDIO KR, Конфекционарска радња - производња женске гардеробе
- VERDI кројачка радња - шивење мушких одела, кошуља и капута
- ВИДА - производња трикотаже
- DENARO STIL, д.о.о. - производња текстилних одевних предмета
- ЕДИ, д.о.о. - производња трикотаже
- MAGROSS - производња конфекције
- PRONTO STUDIO, конфекционарска радња - производња женске гардеробе
- РАДИКОН, д.о.о. - производња рубља за домаћинство
- Т.П.Л, ФЛАМА - производња конфекције
- FILIP KIDS - производња конфекције.

Што се предузетничких радњи тиче на подручју ГО Пантелеј, углавном се налазе радње из услужних делатности као што су:

- стоваришта грађевинског материјала,
- трговинске радње,
- обућарске радње,
- вулканизерске радње,
- фризерски салони,
- аутопревозничке услуге,
- аутомеханичарске услуге,
- угоститељске услуге и др.

Укупан број привредних субјеката, предузетника, установа и осталих (удружења грађана, спортска удружења, НВО) на територији општине Пантелеј приказан је у наредној табели.

Датум	Привредни субјекти		Установе	Остали
	Привредна друштва	Предузетници		
31.01.2008.	237	1.180	37	140
30.06.2008.	255	1.180	37	130

1.5. Пољопривреда

Градској општини Пантелеј припада 12 брдско–планинских села са близу 6.000 домаћинстава. Из ових разлога пољопривреда и пољопривредна производња, као и развој МСПП везаних за пољопривреду су изузетно битни за развој ГО Пантелеј. Територија градске општине Пантелеј је већим делом у руралном подручју.

Становништво ГО Пантелеј које живи у руралном подручју се бави ратарством, воћарством, виноградарством и сточарством. Иако су земљиште, клима и географски положај веома повољни за развој пољопривреде, у последњим деценијама она замире. Све је више необрађених њива, а значајно је смањен и сточни фонд.

1.6. Туризам

ГО Пантелеј има изванредне услове за развој туризма. Основу будућег развоја ове високопрофитне привредне гране, поред културно-историјских вредности, представљају и природне лепоте овог краја и посебности села на ободу Нишке котлине. Лепотом се издвајају Каменички Вис и Церјанска пећина, али у томе не заостају ни остала брдско-планинска залеђа општине са бројним теренима за излете, планинарење, скијање и друге видове рекреације.

Сеоско подручје одликује се здравом и очуваном околином. Та предност може да се искористи за развој сеоског туризма од којег би могле да живе многобројне сеоске породице. Туристички потенцијали су здрава храна и национална кухиња, као и културно наслеђе села – фолклорне игре и обичаји, предмети народне радиности, стари занати и друго.

1.7. Стање на тржишту рада

Опште карактеристике тржишта рада у периоду 2007-2011. године су неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених и велики прилив вишка запослених из предузећа која се реструктурирају и приватизују, неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, висока стопа незапослености младих, велике разлике између

регионалних тржишта рада и ниска мобилност радне снаге, велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама, као и велики број ангажованих у сивој економији.

Од четвртог квартала 2008. године, као последица утицаја светска економске кризе, долази до погоршања показатеља на тржишту рада. Тржиште рада и даље има исте карактеристике у смислу високе незапослености, ниског учешћа запослености у приватном сектору, ниске мобилности радне снаге. Поред тога незапосленост у Нишу има дугорочни, структурни и транзициони карактер.

Стопа незапослености

Октобра месеца 2011. године на евиденцији Националне службе за запошљавање у Нишу, регистровано је 51.662 лица које траже запослење, од чега је 25.787 жена или 49,91%. Незапосленост је у односу на исти период претходне године повећана за 2.295 лица или 4.65%. Од овог броја лица, на територији Градске општине Пантелеј забележени број незапослених лица за октобар месец 2011. је 6.508 од чега је 3.397 жена. Број тражиоца запослења је у благом порасту.

Подаци о незапослености по полу и годинама старости у октобру месецу 2011

Број незапослених лица		Ниш-Пантелеј	Укупно за округ: Нишавски	
Године старости	15 - 19 година	Укупно	121	1,508
		Жене	57	614
	20 - 24 године	Укупно	660	5,702
		Жене	302	2,541
	25 - 29 година	Укупно	955	7,223
		Жене	519	3,793
	30 - 34 године	Укупно	844	6,679
		Жене	484	3,636
	35 - 39 година	Укупно	817	6,226
		Жене	476	3,496
	40 - 44 године	Укупно	743	5,814
		Жене	453	3,317
	45 - 49 година	Укупно	805	6,088
		Жене	477	3,395
	50 - 54 године	Укупно	732	5,875
		Жене	377	2,906
	55 - 59 година	Укупно	621	4,910
		Жене	238	1,929

	60 - 64 године	Укупно	210	1,637
		Жене	14	160
	65 и више година	Укупно	0	0
		Жене	0	0
	Укупно		6,508	51,662
	Жене		3,397	25,787

Према подацима Националне службе за запошљавање - Филијала Ниш, укупан број незапослених лица на територији Градске општине Пантелеј у октобру месецу 2011. године је 6.508 лица, од тога 3.397 жена.

Број незапослених лица према степену стручне спреме:

- I степен стручне спреме - 881 лице (417 жене)
- II степен стручне спреме - 56 лица (37 жена)
- III степен стручне спреме - 1.773 лица (775 жена)
- IV степен стручне спреме - 2.597 лица (1.503 жене)
- V степен стручне спреме - 103 лица (18 жена)
- VI-1 степен стручне спреме - 419 лица (214 жена)
- VI-2 степен стручне спреме - 79 лица (57 жена)
- VII-1 степен стручне спреме - 588 лица (367 жена)
- VII-2 степен стручне спреме - 11 лица (8 жена)
- VIII степен стручне спреме - 1 лице (1 жена)

Највећи број незапослених лица је са IV степеном стручне спреме - 40,0% или 2.597 лица, или скоро 1/3 укупног броја незапослених лица. Иза тога следи број лица са III степеном стручне спреме или скоро сваки четврти, односно 27,24% од укупног броја незапослених лица. I и II степен стручне спреме, односно без занимања - нестручни - НКВ, 937 особа или 14,40%. Са VII степеном стручне спреме је 9.2% од укупног броја незапослених на територији ГО Пантелеј у октобру месецу 2011.

Број незапослених лица према трајању незапослености (дужини чекања на запослење)

- до 3 месеца - 924 лица (450 жена)
- од 3-6 месеци - 587 лица (281 жена)
- од 6-9 месеци - 463 лица (206 жена)

- од 9-12 месеци - 416 лица (192 жене)
- од 1-2 године - 1.096 лица (512 жена)
- од 2-3 године - 777 лица (395 жена)
- од 3-5 година - 901 лице (504 жене)
- од 5-8 година - 614 лица (377 жена)
- од 8-10 година - 219 лица (136 жена)
- преко 10 година - 511 лица (344 жене)

Укупан број лица која на запослење чекају до 1 године, у општини Пантелеј, а према евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Ниш има 2.390 или 36,72% укупне незапослености (од тога 1.129 лица су жене). Лица која на запослење чекају 1-2 године укупно има 1.096 или 16,84 % (512 жена) а лица која на запослење чекају преко две године, укупно има 3.022 или 46,43% - што представља дуготрајну незапосленост.

Број незапослених лица према годинама старости:

- од 15-19 година - 121 лице (57 жена)
- од 20-24 године - 660 лица (302 жене)
- од 25-29 година - 955 лица (519 жена)
- од 30-34 године - 844 лица (484 жене)
- од 35-39 година - 817 лица (476 жена)
- од 40-44 године - 743 лица (453 жене)
- од 45-49 година - 05 лица (477 жена)
- од 50-54 године - 732 лица (377 жена)
- од 55-59 година - 621 лице (238 жена)
- од 60-64 године - 210 лица (14 жена)

Незапослених лица до 30 година старости, у општини Пантелеј, а према евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Ниш укупно има 1.736 или 26,67% од укупно незапослених у општини Пантелеј (од тога 878 су жене).

Запошљавање на нивоу Нишавског округа

Током октобра 2011. године према доступним пријавама о заснивању радног односа, запошљено је 3.988 лица, од чега је 1.909 жена, или 47,9% од укупног броја запослених, а што је нижи % од учешћа жена у укупној незапослености 49,91%.

У односу на исти период претходне године (2.273 лица) повећан је број запошљавања за 1.715 особа или 75,5%. Чињеница да је број запослених, односно заснивања радног односа, већи од броја пријављених потреба за запошљавањем, указује на то да не постоји обавеза послодаваца за пријавом истих код НСЗ. Сада се пријава запослених обавља само у Фонду за здравствено осигурање/Фонд ПИО, па се евиденција о томе преузима из базе података у Фонду.

Број заснивања радних односа по квалификационој структури је:

Квалификациона структура	Број заснивања радних односа	%
I	808	20,3%
II	187	4,7%
III	1.058	26,5%
IV	1.199	30,1%
V	14	0,4%
VI	138	3,5%
VII	583	14,5%
VIII	1	0,0%
Укупно	3.988	100%

Од укупног броја заснивања, 1.080 радних односа или 27,1% је на неодређено време, док је 2.908 или 72,9% радни однос са ограниченим трајањем, односно на одређено време.

1.8. Заступљеност жена у процесима одлучивања у ГО Пантелеј

Председник општине и Општинско веће

Прегледом података о заступљености жена и мушкараца на местима одлучивања у локалној самоуправи, тј. ГО Пантелеј, као и у месним заједницама, односно тамо где локална самоуправа има утицаја на процесе именовања/избора у ГО Пантелеј, жене су у недовољној мери заступљене, нарочито у извршној власти, односно у Општинском већу где се креирају политике и програми који имају утицај на свакодневни живот грађана. Велика заступљеност жена бележи се у органима општинске управе где су на месту начелнице општинске управе и на местима шефова у два од четири одељења жене.

Председник општине и општинско веће	Укупно	М	Ж	Заступљеност жена
Председник/ца градске општине	1	1	0	0%
Чланови општинског већа	5	5	0	0%

Скупштина ГО Пантелеј

Скупштина Градске општине Пантелеј има 23 одборника од чега одборницама припадају 16 места, а одборницама 7 места.

Скупштина ГО Пантелеј	Укупно	М	Ж	Заступљеност жена
Председник/ца Скупштине ГО Пантелеј	1	1	0	0%
Секретар/ица Скупштине ГО Пантелеј	1	0	1	100%
Одборници	23	16	7	44%

У Скупштини ГО Пантелеј одборници представљају 8 различитих политичких партија, али свега 3 партије имају и жене у својим тимовима (ДС, Г 17+, СРС) и то ДС има 3 одборнице, СРС има 3 одборнице, а Г17+ једну одборницу.

Када су у питању Комисије, жене чине 83.33% чланова Комисије за родну равноправност, једнаке могућности и сарадњу са невладиним организацијама, 0% у Одбору за административна и мандатско-имунитетска питања, 42.85% у Комисији за екологију, заштиту животне средине, заштиту споменика и развој туризма, 42.85% у Комисији за здравствену и социјалну заштиту, 50% у Комисији за образовање, културу, спорт и омладину, 16,66% у Комисији за привреду и развој и 0% у Комисији за комуналну инфраструктуру и месну самоуправу.

Комисије, чланови/чланице	Укупно	М	Ж	Заступљеност жена
1.Одбор за административна и мандатско-имунитетска питања	7	7	0	0%
2.Комисија за екологију, заштиту животне средине, заштиту споменика и развој туризма	7	4	3	42.85%
3.Комисија за родну равноправност, једнаке могућности и сарадњу са невладиним организацијама	6	1	5	83.33%
4.Комисија за здравствену и социјалну заштиту	7	4	3	42.85%
5.Комисија за образовање, културу, спорт и омладину	6	3	3	50%
6.Комисија за привреду и развој	6	5	1	16.66%
7.Комисија за комуналну инфраструктуру и месну самоуправу.	7	7	0	0%

Од 17 месних заједница, на месту председника месних заједница је само једна жена.

Општинска управа

У општинској управи ситуација је другачија. Жене су на челу два одсека од укупно пет (Одсек за послове кабинета председника општине и одсек за правне и заједничке послове). Такође, начелница општинске управе је жена.

Општинска управа	Укупно	М	Ж	Заступљеност жена
Начелник/ца општинске управе	1	0	1	100%
Шеф/ица одсека за послове кабинета председника	1	0	1	100%
Шеф/ица одсека за правне и заједничке послове	1	0	1	100%
Шеф/ица одсека за финансије	1	1	0	0%
Шеф/ица одсека за привреду и локални развој	0	0	0	0%
Шеф/ица одсека за имовинско-правне и комуналне послове	1	1	0	0%

2. Области деловања

Овим документом обухваћене су следеће области: Повећање учешћа жена у процесима одлучивања, јачање предузетничких капацитета и економске способности жена ради економског осамостаљивања и самозапошљавања и очување и унапређивање здравља жена. Планиране активности утврђене су на основу претходно сагледаних потреба и спроведеног истраживања. Водило се рачуна о томе да њихова реализација буде могућа, да међу активностима буде успостављена синергија како би се дошло до трајне трансформације родних односа у овој општини.

2.1. Повећање учешћа жена у процесима одлучивања

Без права на равноправно учешће жена и мушкараца у одлучивању о јавним пословима, које гарантују међународни документи о људским правима, не постоји могућност да родна равноправност буде интегрисана у креирању политика владе, а без активног учешћа жена у процесу уграђивања женске перспективе у политике на свим нивоима одлучивања није могућно остваривање демократије, правде, развоја и мира. Упркос демократским помацима после октобра 2000. године, жене и даље нису адекватно представљене у извршној власти и на руководећим позицијама.

2.2. Јачање предузетничких капацитета и економске способности жена ради економског осамостаљивања и самозапошљавања

Закон о приватизацији (2001, измењен 2003. и 2005.) и Закон о раду (2005.) означили су почетак транзиције економског система ка економији интегралног тржишта. Ови закони су први корак ка потенцицијалном побољшању положаја жена у економији (родна равноправност у погледу услова запошљавања, избора

позиција, услова рада, права из радног односа, образовања, оспособљавања и усавршавања, напредовања на послу, забране узнемиравања и др.).

Међутим, са почетком економске кризе, погоршава се економски положај жена, што је последица садејства различитих чинилаца: пада друштвеног бруто производа, смањења улоге државе, сужавања јавног сектора, рестрикције буџета, која посебно погађа жене јер се смањују издвајања за здравство, образовање и др. и сужавају права везана за породилшко одсуство и дечју заштиту, смањење стопе запослености и раст стопа незапослености, раст учешћа жена међу сиромашнима, повећање сиве економије, што појачава експлоатацију и дискриминацију жена, конфликт улога (породица и посао), чији терет још увек оне доминантно носе и др.

Посебно је наглашен проблем запошљавања жена преко 45 година, домаћица, пољопривредница, младих жена и жена из вишеструко дискриминисаних група. Основни проблеми у запошљавању жена су: неадекватна квалификациона структура, дискриминација по старости, притисци ради одлагања закључења брака и родитељства и др.

Препреке у самозапошљавању су: недостатак почетног капитала, несигурност економског окружења, кредитна неспособност (недостатак власништва на непокретностима), недостатак знања и вештина за предузетништво, недостатак самопоуздања и др.

Проблеми запослених жена огледају се у: дискриминацији у обављању руководећих и највише плаћених послова, сегрегацији занимања на "мушка", више плаћена и престижнија, високој концентрацији женске радне снаге на ниже плаћеним пословима, сексуалном узмениравању и др.

2.3. Очување и унапређивање здравља жена

У последњих 15 година становништво општине Пантелеј било је изложено факторима високог ризика по здравље становништва (економска криза, ратови, популациони губици, транзиција, траума, стрес итд.) при чему су на жене деловали и додатни специфични фактори ризика, услед њиховог повећаног оптерећења и одговорности у "економији преживљавања". У оваквим околностима нагло је порасла неједнакост у остваривању права на квалитетну здравствену заштиту, што се посебно негативно одражава на жене изложене двострукој и вишеструкој дискриминацији. Два основна узрока умирања и разбољевања жена су кридоваскуларне и малигне болести које се могу спречити мерама примарне

превенције (промоција здравља, развијање здравих стилова живота и др.) и мерама секундарне превенције (рано откривање болести, нарочито болести репродуктивних органа). Зато у програмима здравствене заштите жена приоритет треба дати мерама превенције.

3. Табеларни приказ акционог плана за период 2012-2017.године

1. Стратешка област: Повећање учешћа жена у процесима одлучивања и остваривање равноправности полова

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	РОК	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
Равноправно учешће жена на свим нивоима одлучивања	Предлог допуне статута општине са уграђеним механизмима обезбеђивања равноправног учешћа мање заступљеног пола	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј и НВО	-Број предложених измена и допуна статута -Број прихваћених измена и допуна статута	Крај 2012	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Оснаживање жена из двоструко и вишеструко дискриминисаних група за њихово укључивање у процесе доношења одлука	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј, НВО и медији	-Број реализованих пројеката и семинара за жене из двоструко и вишеструко дискриминисаних група за њихово укључивање у процесе доношења одлука. -Број промоција на јавним местима	2013-2014	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Обука жена из групе особа са инвалидитетом и једне мањинске групе за учешће у јавном и политичком животу	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј, НВО и медији	-Број реализованих обука за жене са инвалидитетом и мањинских група за повећање учешћа у јавном и политичком животу. -Број промоција на јавним местима	2013-2014	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

	Укључивање запослених у државној управи и јавним службама у програме родне равноправности	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј и НВО	-Уведени модули о родној равноправности у оквиру програма за полагање стручних испита -Број државних службеника/ца који су положили стручни испит са укљученим модулом о родној равноправности -Број програма и пројеката који су родно буџетирани	2013-2014	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
--	---	---	--	-----------	--

2. Стратешка област: Јачање предузетничких капацитета и економске способности жена ради економског осамостаљивања и самозапошљавања

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	РОК	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
1. Равноправни приступ жена економским ресурсима и јачање капацитета жена за њихово коришћење	Оснивање центра за женско предузетништво и његова доступност свим заинтересованим женама	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Основао центар за предузетништво -Број жена које су тражиле услуге центра -Број жена које су користиле услуге центра	Крај 2012	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Организовање обука за предузетништво и за подстицање предузетничког духа	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број спроведених обука -Број обучених жена	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Организовање обука за оснивање предузећа, задруга и њихово пословање	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број спроведених обука -Број обучених жена -Број отворених привредних субјеката	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

Обуке за занате, ручно израђене сувенире, маркетинг и продаја	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број спроведених обука -Број обучених жена -Број отворених радњи за старе занате	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
Организовање јавних расправа о тешкоћама са којима се сусрећу жене предузетнице	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број одржаних трибина -Број специјализованих ТВ емисија -Број медијских чланака и прилога -Број предузетница учесница на трибинама и специјализованим емисијама	2012-2015	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
Промовисање успешних предузетнице као узор за друге жене и охрабривање да се узајамно повезују	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број примера успешне праксе -Број награда и признања за пословне резултате -Број успешних пословних жена у бази података	2012-2015	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
Организовање обука за оснивање сервиса за социјалне услуге – брига о зависним члановима и увођење могућности оснивања задруга жена на пољу пружања услуга из сектора социјалне заштите	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број одржаних обука -Број полазница обука -Број новооснованих сервиса -Број samozапослених жена -Број новозапослених жена	2012-2015	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

<p>Подстицање задругарства у свим областима и развијање нових облика економског удруживања</p>	<p>ГО Пантелеј, консултантске куће, Управа за пољопривреду и развој села и НВО</p>	<p>-Број основаних задруга -Број умрежених жена</p>	<p>2012-2017</p>	<p>Буџет ГО Пантелеј, Управа за пољопривреду и развој села и НВО кроз донаторске програме</p>
<p>Подстицање жене на селу да се удружују у задруге и удружења и у фази регистрације пољопривредних газдинстава остваре као носилац/суносилац истих</p>	<p>ГО Пантелеј, консултантске куће, Управа за пољопривреду и развој села и НВО</p>	<p>-Број новооснованих задруга и удружења -Број новоукључених чланица у задруге и удружења -Број новорегистрованих пољопривредних газдинстава чији су носиоци жене</p>	<p>2012-2017</p>	<p>Буџет ГО Пантелеј, Управа за пољопривреду и развој села и НВО кроз донаторске програме</p>
<p>Развијање програма за бесповратно подстицајна средстава за подршку развоју женског предузетништва у сеоском туризму</p>	<p>ГО Пантелеј, консултантске куће, Управа за пољопривреду и развој села и НВО</p>	<p>-Број корисница програма и корисница подстицајних средстава за развој сеоског туризма -Број новозапослених и samozапослених жена корисница подстицајних средстава -Број одржаних манифестација за промоцију сеоског туризма</p>	<p>2012-2015</p>	<p>Буџет ГО Пантелеј, Управа за пољопривреду и развој села и НВО кроз донаторске програме</p>

Обуке за агробизнис (пластеници, знање и вештине за повртарску производњу, производњу воћа, браће лековитог биља)	ГО Пантелеј, консултантске куће, Управа за пољопривреду и развој села и НВО	-Број одржаних обука -Број полазница обуке -Број активних жена у агробизнису	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј, Управа за пољопривреду и развој села и НВО кроз донаторске програме
Организовање обука за преквалификацију и доквалификацију жена из вишеструко дискриминисаних група.	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број одржаних обука -Број полазница обуке -Број новозапослених жена из вишеструко дискриминисаних група	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
Припрема модела обуке за Ромкиње како би лакше учествовале у програмима запошљавања	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број модела обуке -Број одржаних обука -Број ромкиња обухваћених обукама стручног усавршавања -Број трибина у ромским насељима	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

2. Искоревивање економске неједнакости између мушкараца и жена, увођење политике једнаких могућности и боље коришћење женских ресурса за развој	Увођење принципа родне равноправности у планирање и извршавање буџета	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј и НВО	- Број родно сензитивних буџетских линија у општини	Крај 2012.	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Промовисање политике запошљавања и рада која доприноси усклађивању радних услова и породичног живота (европски модел „равнотеже између каријере и породице“)	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј и НВО	-Број одржаних трибина -Број учесника/ца на трибинама -Број специјализованих ТВ емисија -Број медијских чланака и прилога -Број дистрибуираног промотивног материјала	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Спровођење јавне кампање која ће помоћи у промени патријархалних вредности на селу	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј и НВО	-Број одржаних трибина -Број учесница трибина -Број специјализованих ТВ емисија -Број медијских чланака и прилога	2013-2015	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

	Спровођење јавне кампање за подстицање мушкараца да подједнако учествују у испуњавању породичних обавеза, заједнички брину о деци и о старим и болесним члановима	Комисија за родну равноправност ГО Пантелеј и НВО	-Број одржаних трибина -Број учесника/ца на трибинама -Број специјализованих ТВ емисија -Број медијских чланака и прилога -Број дистрибуираног промотивног материјала	2014-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
--	---	---	---	-----------	--

3. Економско описмењавање жена за модерно пословање	Организовање обука за модерне технологије о употреби и доступности ИКТ	ГО Пантелеј, консултантске куће и НВО	-Број одржаних обука -Број обучених жена	2013-2015	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Подстицање девојка и младих жена да се опредељују за нове профитабилне професије кроз организацију ИКТ курсева, курсева за израду бизнис планова, маркетинга, менаџмента и берзанског пословања	ГО Пантелеј, Канцеларија за младе, консултантске куће и НВО	-Број обука реализованих уз подршку канцеларија за младе -Број обука реализованих уз подршку Организација цивилног друштва -Број кампања за промоцију нових професија -Број ТВ емисија -Број учесница на обукама	2013-2015	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

3. Стратешка област: Очување и унапређивање здравља жена

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНДИКАТОРИ	РОК	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА
1. Заштита и унапређење здравља жена	Организовати кампање (штампање лифлета, медији и трибине) једном годишње за превенцију рака дојке, грлића материце, наркоманије и алкохолизма	ГО Пантелеј, Дом здравља, месне заједнице, медији и НВО	-Број одштампаног и подељеног промотивног материјала -Број емисија и гостовања на ТВ -Број прилога у локалним новинама	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Едукација о примарној здравственој заштити на селу и значају здравственог осигурања	ГО Пантелеј, Дом здравља, месне заједнице и НВО	-Број спроведених едукација -Број едукованих жена	2012-2015	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Организовати бесплатне прегледе за жене: мамографске, гинеколошке, мерење притиска, шећера и сл.	ГО Пантелеј, Дом здравља, месне заједнице и НВО	-Број спроведених акција током године -Број прегледаних жена	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Едукације о унапређењу репродуктивног здравља жена	ГО Пантелеј, Дом здравља, месне заједнице и НВО	-Број спроведених едукација -Број едукованих жена -Број одштампаног и подељеног промотивног материјала	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

2. Промоција спорта, рекреације и физичких активности жена као пожељног модела живота корисног по здравље	Промовисање бављења рекреацијом и спортом као пожељан модел за здрав живот	ГО Пантелеј, Дом здравља, месне заједнице и НВО	-Број одштапаног и подељеног промотивног материјала -Број емисија и гостовања на ТВ -Број прилога у локалним новинама -Број такмичење са учешћем познатих особа и наградама -Број учесница у спортским такмичењима	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Промовисање физичке активности у руралним срединама кроз тела за родну равноправност	Комисија за родну равноправност, ГО Пантелеј, Дом здравља, месне заједнице и НВО	-Број одштапаног и подељеног промотивног материјала -Број нових фолклорних секција -Број чланица спортских секција -Број учесница у спортским активностима у руралним срединама	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме
	Подстицање ваншколских физичких активности за ученице у образовним установама	ГО Пантелеј, Дом здравља, основне школе, месне заједнице и НВО	-Број организованих ваншколских спортских активности -Број запослених активно укључених у ваншколске спортске активности -Број учесница у спортским активностима	2012-2017	Буџет ГО Пантелеј и НВО кроз донаторске програме

Учесници у процесу израде Локалног акционог плана за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности Градске општине Пантелеј за период од 2012. до 2017. године су:

Координатори израде Акционог плана:

- др Драгана Вукадиновић, Председник УО Удружења грађана ПЛАНТ Ниш и
- Слађана Илић, пројект менаџер ГО Пантелеј

Експертски тим:

- Дарија Стојковић
- Оливера Танасковић
- Тања Милутиновић

Чланови пројектног тима:

- Славка Војиновић, Пројект координатор, Удружење грађана ПЛАНТ Ниш
- Јелена Стефановић, председник Комисије за родну равноправност ГО Пантелеј
- Мирјана Савић, Члан Комисије за родну равноправност ГО Пантелеј
- Марија Петковић, Члан Комисије за родну равноправност ГО Пантелеј
- Маја Делибашић, представник Удружења жена ГО Пантелеј

У Нишу, јун 2012. Године

Пројекат "Израда акционог плана за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у општини Пантелеј" реализује се у оквиру "Програма за имплементацију прве фазе активности националног акционог плана за побољшање положаја жена" Управе за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике.

Кратка информација о Програму за имплементацију прве фазе активности Националног акционог плана:

Општи циљ Програма је повећање учешћа жена у процесима одлучивања и остваривања равноправности полова. Основни задатак тима задуженог за реализацију Програма је да током једногодишњег трајања реализује активности из прве фазе Акционог плана за побољшање положаја жена и унапређивање родне равноправности које обухватају три области:

- Присуство жена у јавном и политичком животу
- Економско оснаживање жена
- Жене и медији.

Основне чињенице

Трајање Програма: 1. јул 2011. до 30. јуна 2012.

Реализацију Програма финансијски подржава Шведска агенција за међународни развој и сарадњу (SIDA).

Имплементатор Програма је Управа за родну равноправност Министарства рада и социјалне политике Владе Републике Србије у сарадњи са International Management Group (IMG).

Удружење грађана "ПЛАНТ" Ниш

Душанов базар, Пирамида, 1. спрат, локал 117, 18.000 Ниш

Тел: + 381 65 888 0 338,

+ 381 64 143 73 05

E-mail: planplus@sbb.rs; dd.vukadinovic@gmail.com

Web: www.nvoplant.rs

Градска општина Пантелеј

Гутенбергова 4а, 18.000 Ниш

Тел: + 381 18 201 280,

+ 381 64 1333 134

E-mail: isladjana@gu.ni.rs

Web: www.pantelej.org.rs

Дизајн: Удружење грађана ПЛАНТ Ниш

Тираж: 100 примерака

Пројекат подржан од стране:

УПРАВЕ ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ МИНИСТАРСТВА РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ
«Програм за имплементацију прве фазе активности националног акционог плана за побољшање
положаја жена», финансиран од стране Шведске агенције за међународни развој и сарадњу (SIDA) у
сарадњи са International Management Group (IMG).

Република Србија
МИНИСТАРСТВО РАДА И
СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Republic of Serbia
MINISTRY OF LABOUR AND
SOCIAL POLICY

Uprava za rodnu ravnopravnost
Gender Equality Directorate
Terazije 41/III, Beograd
+381 11 3345 665
www.minrzs.gov.rs
www.gendernet.rs
rodna.ravnopravnost@minrzs.gov.rs

